

ΣΥΝΗΓΟΡΟΣ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ
ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΗ ΑΡΧΗ

Κοινωνική προστασία

Σύνοψη διαμεσολάβησης

**Έτη προηγούμενης διαμονής ως προϋπόθεση για την
θεμελίωση δικαιώματος και τον υπολογισμό της εθνικής
σύνταξης και του επιδόματος Κοινωνικής Αλληλεγγύης
Ανασφάλιστων Υπερηλίκων**

Συνήγορος του Πολίτη: Ανδρέας Ι. Ποττάκης
Βοηθοί Συνήγοροι του Πολίτη: Γιάννης Σ. Κωστής - Καλλιόπη Λυκοβαρδή
Ειδικοί Επιστήμονες: Παυλίνα Κοντογεωργοπούλου - Έλενα Σταμπουλή

Φεβρουάριος 2020

Σε επισημάνσεις του προς το Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων, ενόψει και της επανεξέτασης βασικών διατάξεων του ν. 4387/2016, ο Συνήγορος του Πολίτη υποστηρίζει, ότι η μείωση της Εθνικής Σύνταξης και του επιδόματος Κοινωνικής Αλληλεγγύης Ανασφάλιστων Υπερηλίκων στις περιπτώσεις που ο δικαιούχος διαμένει λιγότερο από 40 έτη στην χώρα, ενέχει σοβαρά νομικά και ουσιαστικά προβλήματα, δημιουργεί σοβαρές ανισότητες μεταξύ ασφαλισμένων με τον ίδιο χρόνο ασφάλισης (διακινούμενοι εργαζόμενοι, επαναπατρισθέντες ομογενείς κ.α.) και τέλος θέτει σε κίνδυνο την κατοχύρωση ενός αξιοπρεπούς επιπέδου διαβίωσης των συγκεκριμένων συνταξιούχων.

Πιο συγκεκριμένα σύμφωνα το άρθρο 7 του ν. 4387/2016, εισάγει το στοιχείο της διάρκειας της προηγούμενης διαμονής όσον αφορά την θεμελίωση και τον υπολογισμό της εθνικής σύνταξης, αφού σύμφωνα με αυτό η Εθνική Σύνταξη καταβάλλεται στους δικαιούχους εφόσον διαμένουν μόνιμα στην Ελλάδα για τουλάχιστον δεκαπέντε (15) έτη, και το ποσό της μειώνεται για τους συνταξιούχους λόγω γήρατος κατά 1/40 για κάθε χρόνο που υπολείπεται των σαράντα (40) ετών διαμονής στην Ελλάδα.

Ο Συνήγορος του Πολίτη επισημαίνει ότι το κριτήριο των ετών διαμονής, (πέραν του ότι η απόδειξή του πρακτικά σχεδόν αδύνατη), είναι ξένο προς το ελληνικό ασφαλιστικό σύστημα. Επισημαίνει επίσης ότι η μείωση της εθνικής σύνταξης βάσει ετών διαμονής αφενός, αλλοιώνει την ίδια την οικονομία του κοινωνικοασφαλιστικού συστήματος, συστατικό στοιχείο του οποίου είναι η θεμελίωση δικαιωμάτων βάσει του χρόνου ασφάλισης, αφετέρου οδηγεί σε πολύ χαμηλές συντάξεις στις περιπτώσεις που δεν συμπληρώνονται 40 έτη κατοικίας στην Ελλάδα και ταυτοχρόνως σε πολύ μεγάλες ανισότητες μεταξύ ασφαλισμένων με τον ίδιο χρόνο ασφάλισης και τις ίδιες συντάξιμες αποδοχές.

Επίσης η μείωση της εθνικής σύνταξης λόγω ετών διαμονής ανατρέπει γεγεννημένα, θεμελιωμένα ή και μόνον ώριμα συνταξιοδοτικά δικαιώματα κατηγοριών ασφαλισμένων οι οποίοι έχουν διαμείνει για μεγάλο χρονικό διάστημα σε τρίτες χώρες με τις οποίες δεν υφίσταται διμερής σύμβαση κοινωνικής ασφάλισης, όπως οι επαναπατρισθέντες Έλληνες υπήκοοι και ομογενείς που είχαν εγκατασταθεί σε χώρες της αλλοδαπής και οι επαναπατρισθέντες πολιτικοί πρόσφυγες.

Περαιτέρω, προβληματισμό δημιουργούν και οι προϋποθέσεις του άρθρου 93 του ν. 4387/2016, για την χορήγηση του επιδόματος Κοινωνικής Αλληλεγγύης Ανασφάλιστων Υπερηλίκων, σύμφωνα με τις οποίες το επίδομα καταβάλλεται εφόσον οι αιτούντες διαμένουν μόνιμα στην Ελλάδα δεκαπέντε συνεχόμενα έτη και το ποσό του επιδόματος καταβάλλεται πλήρες σε όσους έχουν συμπληρώσει στη χώρα τουλάχιστον τριάντα πέντε (35) πλήρη έτη διαμονής άλλως μειώνεται κατά 1/35 για κάθε ένα έτος που υπολείπεται των (35) ετών διαμονής στη χώρα.

Ο Συνήγορος του Πολίτη εκτιμά ότι η προϋπόθεση της προηγούμενης διαμονής για την θεμελίωση δικαιώματος στην χορήγηση του επιδόματος κοινωνικής αλληλεγγύης ανασφάλιστου υπερήλικα είναι κατ' αρχήν σύνομη,

ωστόσο η δεκαπενταετής διαμονή μπορεί να θεωρηθεί υπερβολικά μακρά. Πέραν τούτου από την στιγμή που θεμελιώνεται το δικαίωμα στο επίδομα κοινωνικής αλληλεγγύης ανασφάλιστου υπερήλικα, η διακύμανση του ποσού ανάλογα με τα έτη διαμονής δεν συμβιβάζεται με τον χαρακτήρα της παροχής ως παροχής διασφάλισης ενός στοιχειώδους επιπέδου αξιοπρεπούς διαβίωσης και συνεπώς ανταπόκρισης σε ανάγκες εξ ορισμού ανελαστικές.